

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' מאיר בן ר' שלמה ברנסדורפר זצוק"ל
 הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
 MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 302 פרשת בהר תשע"ח

זבחים כא-כו

שיעון חזק חיומי בדרך קצרה

מקדש כלי חול ודאי לא יקדשו ולגבי כנו שנינו שר' יהודה אמר שאין לומר שכנו יקדש כמו הכיור שכתוב ועשית כיור נחושת וכו' נחושת, וכו' הוקש רק לגבי נחושת ולא לגבי קידוש, מר זוטרא בר רב מרי מקשה שניתן לפרוך את הק"ו שכנו לא עשוי לתוכו אך כלי חול שעשוי לתוכו ניתן לקדש בו, אלא יש לומר שממנו ממעטים כלי חול, ושאר כלי שרת מרבים מירחצו ועדיף לרבות כלי שרת שטעון משיחה כמותו ולא כלי חול שלא טעון משיחה כמותו.

ר"ל אומר שכל דבר שמשלים למי מקוה משלים גם לגבי מי כיור אך אינו משלים לרביעית של נטילת ידים, ולכאורה ר"ל בא למעט טיט הנרוק, אך קשה שאם הוא בשיעור שפרה שוחה ושותה ממנו א"כ זה כשר גם לנטילת ידים ואם פרה לא שוחה ושותה ממנו א"כ זה לא משלים גם למי מקוה, ויש לומר שר"ל בא למעט יבחושים אדומים, אך קשה שרשב"ג סובר שדבר שתחילת ברייתו מהמים מטבילים בו כמו שהוא ורב יצחק בר אבדימי אמר שניתן אף לטבול בעינו של דג, ורב פפא אומר שר"ל בא למעט כמו ששנינו שמקוה שיש בו מ' סאה ונתן בו סאה של מים שאובים ונטל ממנו סאה הוא כשר ורב יהודה בר שילא אמר בשם רב אסי בשם ר' יוחנן שכשר כך עד רובו של מקוה.

רב פפא אומר שאם קדח בצד המקוה כשיעור רביעית כשר להטביל בו מחטים וצינוריות כיון שהוא בא מהכשר המקוה. ר' ירמיה אמר בשם ר"ל שמי מקוה כשרים למי כיור ולפ"ז אין צורך במים חיים בכיור, ויש להקשות ששנו על הפסוק והקרב והכרעים ירחץ במים, במים ולא ביין ולא במזוג במים, אלא בא לרבות שאר מים וק"ו למי כיור, ולכאורה הק"ו הוא שזה נקרא מים חיים, ויש לומר שהק"ו הוא שזה קדוש, אך קשה מה המעלה בזה הרי שנו אצל שמואל שכשצריך מים דוקא שאין להם שם לווי עמוד ב להוציא מי כיור שיש להם שם לווי, אלא יש לבאר בברייתא של קרב וכרעים ק"ו למים הראויים לכיור והיינו שהם מים חיים, ואכן ר' יוחנן אמר שר' ישמעאל סובר שמי כיור הם מי מעין, וחכמים סוברים שהם באים גם משאר מימות.

ערל פוסל אם הקריב ורב חסדא אומר שלא לומדים את זה מתורת משה אלא ממה שכתוב ביחזקאל כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי לשרתני, והוא מחלל עבודה שכתוב אח"כ בהביאכם בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדשי לחלל את ביתי.

שנו בברייתא על הפסוק בן נכר שאין הכוונה בן נכר ממש שהרי כתוב ערל לב אלא הכוונה שהתנכרו מעשיו לאביו שבשמים וזה משמע ערל לב, וערל בשר כתוב אח"כ והפסוק כופל שאם היה כתוב רק ערל בשר היינו אומרים שרק הוא פוסל כי הוא מאוס אך ערל לב שאינו מאוס לא פוסל, ואם היה כתוב ערל לב היינו אומרים שהוא פוסל כי אין לבו לשמים אך ערל בשר שלבו לשמים לא יפסול, קמ"ל שפוסל.

זקני דרום אמרו שרק טמא שרץ מחלל עבודתו אך טמא מת אינו מחלל מתוך שמרצה בציבור מרצה גם ביחיד, אך קשה שנלמד טמא שרץ בק"ו מטמא מת שטעון הזאה שלישי ושביעי והוא מרצה ק"ו שטמא שרץ שאינו טעון הזאה בשלישי ושביעי שירצה, יש לומר שזקני דרום סוברים שלומדים שהכהנים המכפרים כמו המתכפרים וכמו שבמתכפרים דוקא טמא מת ולא טמא שרץ כך מכפרים דוקא טמאי מת ולא טמאי שרץ ויש לדקדק שאם הם סוברים שלא שוחטים וזורקים על טמא שרץ מדוע ציבור לא עושים בטומאה הרי בדבר שיחיד נדחה ציבור עושים בטומאה,

דף כא יש להוכיח שטומאה לא פוסלת בקידוש ידים ורגלים שהרי שנינו שמתמאים את הכהן ששורף את הפרה ומטבילים אותו להוציא מלב הצדוקים שפרה נעשית רק במי שהעריב עליו שמשו, ויש לדחות שכיון שטבול יום לא פוסל בפרה לכן אינו פוסל בקידוש ידים ורגלים ומה שעושים קידוש זה כדי שזה יהיה כעין עבודה בפנים.

הסתפקו אם יכול לקדש ידיו ורגליו בכיור עצמו שהרי כתוב ממנו ויש לדרוש שלא בתוכו או שיכול לקדש גם בתוכו, ור"נ בר יצחק הוכיח ממה ששנינו לעיל שמי שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה והרי מי כיור זה כמי מערה ובכ"ז עבודתו כשרה, ויש לדחות שגם אם טבל במי כיור פסול והחידוש הוא לגבי מי מערה שלא נאמר שכשטבל את כל גופו זה כולל את ידיו ורגליו, קמ"ל שזה לא מועיל.

רב חייא בר יוסף אומר שמי כיור נפסלים למתירים כמותם והיינו בשקיעה, ולגבי אברים הם נפסלים כמותם בעלות השחר, ורב חסדא סובר שגם למתירים הם נפסלים רק בעלות השחר כמו לגבי אברים, ור' יוחנן סובר שכששקעו את הכיור יותר לא העלוהו, ולכאורה כוונתו שמימינו לא ראויים גם לעבודת לילה, אך קשה שלעיל אמר ר' אסי בשם ר' יוחנן בשם אילפא שאם לא השקיע את הכיור מבערב יכול לקדש בו לעבודת לילה אך לא לעבודת היום, ויש לבאר שמה שאמר ר' יוחנן שלא מעלה את הכיור היינו לעבודת יום, אך לכאורה זה כדעת רב חייא בר יוסף עמוד ב ויש לומר שר' יוחנן חשש שאם יעלוהו ישכחו לשקעו קודם עלות השחר ורב חייא בר יוסף לא חשש לכך, אך קשה שר' יוחנן אמר לעיל שאם קידש לתרומת הדשן לא צריך לקדש שוב כי כבר קידש מתחילת עבודה וא"כ ר' יוחנן לא מצריך לחזור ולשקע את הכיור, ולרבא שהעמיד שם את דברי ר' יוחנן כר"א בן ר"ש ניתן לומר שר' יוחנן דיבר כאן לדעת רבי, אך לאביי שהעמיד שם כדעת רבי א"כ קשה בדעת רבי, ויש לומר שאכן הוא חוזר ומשקע אחר קידוש לתרומת הדשן, אך לפ"ז יוצא שזה ראוי למתירים ורק עלות השחר פוסל וא"כ יוצא שר' יוחנן הוא כדעת רב חסדא, ויש לומר שנחלקו אם יש מצות שיקוע שלר' יוחנן יש מצות שיקוע שימצא את הכיור שקוע כשבא לקדש לתרומת הדשן, ולרב חסדא אין מצוה קודם הלילה וישקעו רק קודם זמן הפסול בעלות השחר, ויש להקשות ששנינו שלא ראו ולא שמעו את הכהן שתרום את הדשן עד ששמעו את קול המוכני שבן קטין עשה לכיור ואמרו הכהנים הגיע עת קידוש ידים ורגלים, משמע שהכיור היה משוקע כבר ואותו כהן מעלהו ולא כרב חסדא, ויש לומר שאותו כהן משקעו אחר שקידש, אך לכאורה קשה מדוע יש רעש יש לומר שזה רעש של הגלגל, וללישנא אחרינא הוא משקעו בכוונה בגלגל כדי שישמע קולו ויבואו שאר הכהנים, אך קשה שהיה כבר היכר של גביני כרוז, ויש לומר שעשו שני דברים להכר שיש ששומע היכר אחד ובא ויש ששומע את השני.

ר' יוסי בר חנינא אמר שצריך שיעור בכיור שיוכלו לקדש ממנו ד' כהנים ויש להקשות ממה ששנינו שכל הכלים מקדשים את המים בין כשיש בהם שיעור רביעית, דף כב ובין שאין בהם שיעור רביעית ובלבד שהם יהיו קדושים בקדושת כלי שרת, מבאר רב אדא בר רב אחא שמדובר שקדח בו מתוכו ובאותו קדיחה לא צריך שיעור אך בכיור עצמו צריך שיעור קידוש ד' כהנים, ויש להקשות על הברייתא איך מועיל שאר כלים הרי כתוב ממנו, ויש לומר שכתוב ירחצו לרבות שאר כלי שרת, ואין לרבות כלי חול שהרי ניתן ללמוד ק"ו מכנו שהוא נמשח עמו ובכ"ז אינו

אלא הם סוברים ששוחטים וזורקים על טמא שרץ שיכול להטהר עד הלילה ולכן טומאתו לא נדחית בציבור, ועולא אומר שר"ל הקשה להם בקול הרי ברור שכח המתכפרים מרובה ואם במקום שהבעלים נטמאו בשרץ הם יכולים לשלוח קרבנם כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה, טומאת מת שאין הבעלים יכולים לשלוח קרבנם ודאי לא ירצה בכהן, ויש לומר שזקני דרום סוברים שגם טמא מת משלח קרבנותיו ומה שכתוב איש איש כי יהיה טמא ועשה פסח בחדש השני זה רק למצוה,

דף כג ומה שכתוב איש לפי אכלו זה רק למצוה, אך יש להקשות שמשמע שאכילה מעכבת ששנינו על הפסוק במכסת נפשות שפסח נשחט רק למנויו ואם שחטו שלא למנויו אין לומר שהוא רק כעובר על המצוה וכשר אלא פסול שכתוב תכוסו והפסוק שנה לעכב, ולכאורה יש להקיש אוכלין למנויים ויש לומר שזקני דרום לא מקישים אוכלים למנויים, אך קשה שגם אם הם לא מקישים אוכלים למנויים לפסול אך יש פירכא שאם כשנטמאו הבעלים בשרץ הם יכולים לשלוח קרבנם לכתחילה ובכ"ז לא מרצה בהם כהן טמא שרץ, כשנטמאו במת שאינם יכולים לשלח קרבנם לכתחילה ודאי שכהן טמא מת לא ירצה, עוד הוכיחו ממה ששנינו שאמרו שציץ מרצה בנוזר ועושה פסח על טומאת הדם ולא על טומאת הגוף ולא מדובר שם בטמא שרץ שהרי שוחטים וזורקים עליו וא"כ מדובר בטמא מת ורואים שהבעלים טמאי מתים לא משלחים קרבנם, ויש לדחות שאכן כשנטמאו הבעלים הם יכולים לשלוח קרבנם ומדובר שנטמא הכהן בשרץ, אך יש להקשות ששנו בספיא של הברייתא שבנטמא טומאת התהום הציץ מרצה והרי ר' חייא שנה שאמרו טומאת התהום רק לגבי טומאת מת ולכאורה בא למעט טומאת תהום של שרץ, ויש לדחות שר' חייא בא למעט טומאת תהום של זיבה שיוצאת מגופו, אך לפ"ז קשה מדוע רמי בר חמא מסתפק אם הותרה טומאת התהום לכהן המרצה לכאורה נפשוט מכאן שהותרה לו טומאת התהום שהרי מדברים כאן על הכהן, ויש לומר שרמי בר חמא חלק בזה על זקני דרום והוא העמיד את הברייתא בטומאת תהום של הבעלים, ויש להוכיח ממה ששנינו על הפסוק ונשא אהרן את עוון הקדשים ואם מדובר בעוון פיגול עמוד ב הרי כבר נאמר לא יחשב, ובנותר נאמר לא ירצה, אלא הציץ מרצה על עוון טומאה שהותרה מכללה בציבור ולא מדובר בטומאת שרץ שלא מצאנו שהותרה אלא מדובר בטומאת מת וכגון שהבעלים נטמאו במת ורואים שבעלים שנטמאו יכולים לשלוח קרבנם, ולא מדובר בנוזר שהרי סתר ימי נזירותו אם נטמא במת וא"כ מדובר בעושה פסח ורואים שטמא מת משלח פסחו, ויש לדחות שמדובר בטומאת שרץ ולומדים ששם טומאה הותרה בעולם, ויש מי שדייק מהברייתא הזו שציץ מרצה דוקא עוון קדשים ולא עוון מקדשים ולא מדובר בטומאת שרץ שלא מצאנו שהותרה בציבור ומדובר בטומאת מת והרי הוא רק על הקדשים ולא על המקדשים ויש לדחות שהוא מרצה על טומאת שרץ והלימוד הוא ששם טומאה הותרה בעולם.

רבא אומר בשם ר"נ שפסול יושב לומדים מהפסוק לעמוד לשרת שנבחרו לעמידה ולא לישיבה, ובברייתא שנו על הפסוק לעמוד לשרת הוא למצוה וכשהתורה מוסיפה העומדים היא שנתה לעכב, ורבא הקשה לר"נ שאם יושב מחלל כזר א"כ יהיה חייב מיתה כמותו והרי שנינו שאבל ערל יושב ואונן אינם במיתה אלא רק באזהרה, ויש לומר שמחוסר בגדים ושלא רחוצ' ידים ורגלים הם שני כתובים הבאים כאחד שאינם מלמדים, דף כד ולמי שסובר ששני כתובים הבאים כאחד מלמדים יש לומר שיש פסוק נוסף של חיוב מיתה בשתויי יין, ולכו"ע ג' פסוקים הבאים כאחד אין מלמדים. פסול עומד על דבר אחר שנו אצל ר' ישמעאל שאם רצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים לומדים שכמו שבכלי שרת

אסור שמשוהו יחצוצ' בין היד לכלי כך פוסלת חציצה בין רגליו לרצפה, וצריך לשנות חציצה בכלים בהמה ורגלי חבירו שאם היינו שונים בכלי היינו אומרים שזה לא מין הבשר אך בהמה שהיא מין הבשר לא תחצוצ', קמ"ל שהיא חוצצת, ואם היינו שונים שבהמה חוצצת היינו אמרים שרק היא חוצצת כי היא לא מין אדם אך רגל חבירו שזה מין אדם לא יחצוצ' קמ"ל שחוצץ.

ר"א אומר שאם רגלו אחת על הרצפה ורגלו אחת על כלי או על אבן בודקים שאם ניטלה האבן או הכלי והוא יכול לעמוד על רגל אחת ולעבוד עבודתו כשרה ואם אינו יכול לעמוד כך עבודתו פסולה, ור' אמי מסתפק אם נדלדלה אבן מהרצפה ועמד עליה וכשאין דעתו לחברה אין ספק שהיא חוצצת והספק הוא כשדעתו לחברה האם נאמר שהיא נחשבת כמחוברת או שנאמר שכרגע היא תלושה והיא חוצצת, ורבה זוטי אומר שר' אמי הסתפק באופן שנעקרה האבן ועמד במקומה של האבן האם דוד קידש רק את הרצפה העליונה או שהוא קידש עד עומק התהום, אך לפ"ז ר' אמי יכל להסתפק בנטלה רצפת כל העזרה אלא ודאי פשוט שדוד קידש עד עומק התהום והספק של ר' אמי הוא האם זה נקרא דרך שירות או לא.

נחלקו במשנה בקבלה בשמאל ובברייתא למדו מהפסוק באצבע ולקח שקבלה היא בימין וכתוב באצבע ונתן שגם הנתינה תהיה בימין, ור"ש אומר שלא כתוב יד בקבלה אלא כתוב רק באצבע ונתן שרק בנתינה צריך ימין ובקבלה לא נאמר יד וא"כ קבלה בשמאל כשרה, ויש לדקדק שאם ר"ש סובר שיש גזירה שזה מה הנ"מ שלא כתוב יד בקבלה ואם הוא לא למד את הגזירה שזה א"כ גם אם היה כתוב יד בקבלה לא היינו לומדים ימין, ומבאר רב יהודה שר"ש לא למד את הגזירה שזה והוא טוען וכי נאמרה יד ימין בקבלה וא"כ קבל בשמאל כשר, ורבה מקשה א"כ גם נתינה בשמאל כשרה, ועוד ששנינו להדיא שר"ש אמר שכל מקום שנאמר יד זה ימין וכן אצבע זה ימין, ומבאר רבא שר"ש למד גזירה שזה והיא נאמרה רק על יד והוא אומר שבקבלה לא נאמרה יד אלא באצבע וודאי לא שייך לקבל באצבע ולכן קיבל בשמאל כשר, ורב סמא בר רב אשי מקשה ששייך לקבל באצבע אם עושה אוזן לשפת המזרק ולקבל עמוד ב ואביי מבאר שנחלקו ר"ש ות"ק אם הפסוק נדרש לפניו ולאחריו שלר"ש הוא נדרש רק לאחריו וכתוב אצבע רק על הנתינה ולת"ק אצבע כתוב גם על ולקח.

אביי אומר שר"א בן ר"ש חולק על ר"ש שמקרא נדרש לאחריו וגם על ת"ק שנדרש לפניו ולאחריו, ששנינו שר"א בן ר"ש אמר שכל מקום שנאמר אצבע בקבלה אם שינה בקבלה פסול ואם שינה בנתינה כשר ואם נאמר אצבע בנתינה אם שינה בנתינה פסול ובקבלה כשר, ובנתינה כתוב אצבע שכתוב ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך, וסובר ר"א שהפסוק נדרש רק לפניו ולא לפני פניו ולא לאחריו.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שכל מקום שכתוב אצבע וכהן הכוונה לימין ולכאורה משמע שצריך שני דברים כמו שכתוב ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ולומדים ממצורע שכתוב וטבל הכהן את אצבעו הימנית, אך קשה שבקמיצה כתוב רק כהן ובכ"ז שנינו שאם קמץ בשמאל פסול, ורבא מבאר שלר' יוחנן מספיק או אצבע או כהן, ואביי מקשה שבהולכת אברים לכבש כתוב כהן והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה ושנינו שהכוונה להולכת אברים לכבש ושנינו בהולכת האברים הרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ, ויש לומר שאצבע או כהונה פוסל בשמאל רק בדבר שמעכב כפרה כמו מצורע, ויש להקשות שקבלה זה דבר המעכב כפרה ושנינו שר"ש מכשיר, ויש לומר שאכן לר"ש רק כשכתוב כהן ואצבע זה ימין, אך קשה ששנינו שר"ש אמר שכל מקום שכתוב יד זה ימין וכן אצבע זה ימין, ויש לומר שאם כתוב אצבע לא צריך לכתוב כהן אך

אם כתוב רק כהן ימין אינו מעכב, ומה שכתוב כהן זה רק לגבי כהן בכיהונו בבגדי כהונה, אך קשה שבזריקה כתוב רק כהן ובכ"ז זריקה בשמאל פסולה ולא כתוב שר"ש חולק ואביי אומר שאכן ר"ש חלק בברייתא ששנינו קיבל בשמאל פסול ולר"ש כשר, זרק בשמאל פסול ולר"ש כשר, אך קשה לפ"ז מה שרבא אמר שלומדים יד יד לקמיצה ורגל רגל לחליצה און און לרציצה מדוע צריך גזירה שוה הרי ניתן ללמוד כדברי רבה בר בר חנה, ויש לומר שצריך את הגזירה שוה שגם קידוש קומץ בכלי שרת יעשה בימין,

דף כה אך קשה לר"ש שלא צריך לקדש את הקומץ וכן למ"ד שגם לר"ש צריך קידוש קומץ והוא מכשיר קידוש בשמאל מדוע צריך את הגזירה שוה של רבא הרי לגבי הקמיצה שהיא בימין ניתן ללמוד מדברי ר' יהודה בר ר' חייא שר"ש למד מהפסוק קדש קדשים היא כחטאת וכאשם שאם עובד ביד הוא עומד בימין כחטאת וכשבא לעבודה בכלי הוא יכול לעבדה בשמאל כאשם שזריקה כשרה בשמאל לר"ש, ויש לומר שהגזירה שוה יד יד נצרכת למנחת חוטא שלא נאמר שר"ש אמר שמנחת חוטא באה ללא שמן כדי שקרבנו לא יהיה מהודר וא"כ יהיה כשר גם אם קמץ בשמאל, קמ"ל שקמץ בשמאל פסול.

משנה אם נשפך הדם מהצואר לרצפה ואספו פסול. **גמרא** שנו בברייתא שהפסוק ולקח הכהן המשיח מדם הפר מלמד שדוקא מדם הנפש ולא מדם העור ולא מדם התמצית, ומדם הפר מלמד שדם מהפר יקבלנו שאם נלמד מהפסוק כמו שכתוב שמספיק אפילו מקצת דם הרי רב יהודה אמר בשם רב שצריך לקבל את כל דם הפר שכתוב ואת כל דמו ישפוך אלא לומדים מהפסוק שדם מהפר יקבלנו שגורעים את המ' של מדם ומוסיפים אותו להפר,

יש להקשות בדברי רב שלומדים מהפסוק ואת כל דמו ישפוך הרי יתכן שזה נאמר רק על שפיכת שיריים, ויש לומר שלא ניתן לפרש את הפסוק על שיריים שהרי נזרק כבר חלק מהדם וא"כ יש לדרוש את הפסוק הזה על קבלה.

רב יהודה אומר בשם שמואל שהשוחט צריך להגביה את הסכין למעלה שלא יגיע ממנה דם למזרק שכתוב ולקח מדם הפר ולא מדם הפר ודבר אחר, ומבאר אביי שמקנח את דם הסכין בשפת מזרק ולכן נקרא המזרק כיפורי זהב.

רב חסדא אומר בשם ר' ירמיה בר אבא שהשוחט **עמוד ב** צריך לתת את הורידים שיוצא מהם הדם לתוך הכלי, וכן אמר ר' אסי בשם ר' יוחנן שהורידים צריכים לראות את אויר הכלי.

ר' אסי שאל את ר' יוחנן מה הדין אם קיבל דם בכלי ונפתחו שוליו קודם שהגיע הדם לאוירו האם אויר שאין סופו לנוח הוא כמונח אף שנפתחו שוליו או לא, אמר ר' יוחנן שיש להוכיח ממה ששנינו שאם היתה מונחת חבית תחת זינוק מים, המים שבתוכה ושמוחה לה פסולים לקידוש מי חטאת ואם צירף את פיה לזינוק המים, המים שבתוכה פסולים והמים שמוחה לה כשרים, אך קשה שר' אמי שאל על אויר שאין סופו לנוח ור' יוחנן ענה מאויר שסופו לנוח, ויש לבאר שר' אמי שאל שני דברים על אויר שאין סופו לנוח, ואם נאמר שאויר שכשואין סופו לנוח הוא לא כמונח מה הדין אם סופו לנוח, ורב יוסף שנה כנ"ל ורב כהנא אומר שר' אמי שאל על חבית ור' יוחנן פשט מחבית, ורבה אומר שר' אמי שאל על חבית ור' יוחנן ענה ממזרק האם לא תודה לי במזרק שאי אפשר שלא יהיה זינוק בדפני הכלי וא"כ יוצא שהדם לא מגיע לשוליו ישר מהפר ובכ"ז זה דרך הקבלה וכשר.

שנינו לגבי קידוש מי חטאת שאם נתן ידו או רגלו או עלי ירקות כדי שיעברו מים לחבית הם פסולים ואם הניח עלי קנים ועלי אגוזים הם כשרים והכלל הוא שאם זה דבר המקבל טומאה זה פוסל ודבר שאינו מקבל טומאה אינו פוסל ואמר ר' יוחנן בשם ר' יוסי בן אבא שלומדים את זה מהפסוק אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור שהווייתם של

המים תהיה ע"י טהרה, ור' חייא אמר בשם ר' יוחנן שיש להוכיח מזה שאויר כלי ככלי כיון שהמים נפסלו למרות שלא הגיעו לכלי ישירות מידו אלא שהם הגיעו לאויר מידו, ור' זירא דחה שיתכן שמדובר שהמים שתתו מידו לכלי שלא דרך האויר, אמר לו ר' חייא שוטה בהול הרי כתוב כדי שיעברו המים לחבית,

עוד אמר ר' חייא בשם ר' יוחנן שהמשנה דלהלן נשנתה ממשנתו של ר' צדוק שהוא העיד על מים הזוחלים שקלחם בעלי אגוזים שהם כשרים והיה מעשה כזה באוהלייא ובאה השאלה לחכמים בלשכת הגזית והם הכשירו.

ר' זירא אמר בשם ר' יוחנן שמי שצורם אוזן פר אחר שחיטה קודם קבלת הדם פסול שכתוב ולקח מדם הפר היינו שהיה כבר פר, וקדשים קלים לומד רבא ממה ששנו בברייתא על הפסוק שה תמים זכר בן שנה שיהיה תמים ובן שנה בשעת שחיטה, ובקבלה והולכה וזריקה לומדים ממה שכתוב יהיו שכל הויותיו יהיו בתם ובן שנה, והקשה אביי ששנינו שר' יהושע אמר שאם נשאר מכל הזבחים כזית בשר או חלב יכול לזרוק את הדם, ואביי מבאר שרק בן שנה מעכב ולא שיהיה תם ואמר רבא שיתכן שיהיה בן שנה בשחיטה ואח"כ נעשה בן שתים רק אם נאמר ששעות פוסלות בקדשים.

ר' אמי אומר בשם ר' א שאם הבהמה בפנים ורגליה בחוץ וחתך את היוצא אח"כ שחטה היא כשרה,

דף כו ואם שחט ואח"כ חתך היא פסולה, אך קשה לומר שחתך קודם שחיטה שאז היא בעלת מום, אלא יש לפרש חתך ואח"כ קיבל כשרה ואם קיבל ואח"כ חתך פסולה, אך זה קשה לדברי ר' זירא שהצורם אוזם פר ואח"כ קיבל דמו פסול שצריך לקבל את הדם מהפר שהיה כבר, ורב חסדא מבאר בשם אבימי שמדובר שחתך באבר עד שהגיע לעצם, וממה שכתוב שבקבל ואח"כ חתך פסול יש לדייק שדם שמובלע באברים נחשב דם שאם לא כן לא היה בו פסול יוצא, ויש לדחות שהפסול הוא בגלל השמנונית שהיא נחשבת כבשר, אך לפ"ז יש לדייק שאם יצא בשר קדשים קלים קודם זריקה נפסול, יש לדחות שמדובר רק בקדשי קדשים.

שנו בברייתא שקדשי קדשים שחיטתם בצפון וקבלת דמם בכלי שרת בצפון ואם עמד בדרום והושיט ידו ושחט בצפון כשר אך אם קבל את הדם בצפון כשהוא עומד בדרום פסול ואם הכניס ראשו ורובו הוא כנכנס כולו ואם פרכסה ויצאה לדרום וחזרה כשרה, קדשים קלים שחיטתם בפנים וקבלת דמם בכלי שרת בפנים ואם עמד בחוץ ושחט בפנים כשר אך אם קבל קבלתו פסולה ואם הכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס, ואם פרכסה ויצאה לחוץ וחזרה ונכנסה פסולה, ולכאורה יש לדייק שבשר קדשים קלים שיצא קודם זריקת דם פסול, ויש לדחות שהפסול הוא רק לגבי האליה ויותרת הכבד ושתי הכליות.

אביו של שמואל שאל את שמואל מה הדין כשהבהמה בפנים אך רגליה בחוץ אמר לו שכתוב והביאום לה' שתהיה כולה בפנים, שאל אותו מה הדין אם תלה אותה ושחטה אמר לו כשרה אמר לו השתבשת הרי כתוב ושחט עך ירך ולא השוחט על ירך, שאל אותו מה הדין אם נתלה וקיבל אמר לו כשרה, אמר לו השתבשת הרי זה לא דרך ישירות, שאל אותו מה הדין אם תלה את הבהמה וקבל אמר לו פסולה אמר לו השתבשת הרי נאמר ושחט על ירך שרק השחיטה צריכה להיות על ירך ולא קבלה, ואביי אומר שבקדשי קדשים כל הנ"ל פסול חוץ מנתלה ושחט ובקדשים קלים כולם כשר מלבד נתלה וקבל, אמר לו רבא מה ההבדל שאם תלה וקבל כשר בקדשים קלים כי אויר פנים כפנים א"כ זה כשר גם בקדשי קדשים שאויר צפון הוא כצפון, ורבא סובר שהכל כשר בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים חוץ מתלה ושחט בקדשי קדשים ונתלה וקבל בין בקדשים קלים בין בקדשי קדשים.

ר' ירמיה שאל את ר' זירא מה הדין אם השוחט בפנים וציצת ראשו בחוץ אמר לו הרי נאמר והביאום לה' שתהיה כולה בפנים וכן על העובד נאמר בבואם אל אהל מועד שיבא כולו לאהל מועד

משנה אם נתן את הדם על הכבש שלא כנגד היסוד או נתן את הניתנין למטה למעלה או את הניתנים למטה למטה ואת הניתנים בפנים נתן בחוץ או את הניתנים בחוץ נתן בפנים פסול ואין בו כרת. **עמוד ב גמרא** שמואל אומר שבנתן בכבש רק הבשר נפסל אך הבעלים התכפרו שכתוב ואני נתתי לכם על המזבח לכפר שניתן לכפרה ולא לדבר אחר, ושמואל סובר שניתן שלא במקומו זה כניתן במקומו, ולקמן שנינו שאם נתן על הכבש שלא כנגד היסוד או את הניתנים למעלה למטה או הניתנים למטה למעלה או את הניתן בפנים בחוץ או את הניתן בחוץ בפנים, אם עדיין יש דם הנפש בבהמה יחזר הכשר ויקבל ואם נאמר ששלא במקומו כמקומו מדוע צריך לחזור ולקבל, ואם תאמר שזה לצורך התרת הבשר באכילה הרי לא מצאנו זריקה שלא באה לכפר והיא מכשירה את הבשר לאכילה, ויש לומר ששם מדובר שנתנו פסול, אך קשה א"כ זה דחוי ושנינו לקמן שאם קבלו חוץ לזמנו וחזר למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל משמע רק אם קבלו אך לא שכבר זרקו ולכאורה זה בגלל שאם זרקו זה כבר נדחה, ויש לומר שזה נפסל כבר במחשבה, אך יש להקשות א"כ גם בקיבל נפסל הזבח במחשבה ועוד יש להקשות שמחשבה לא תפסול בכך שהרי רבא אמר שמחשבה פוסלת רק במי שראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה, ויש לומר שאין לדייק שאם זרקו לא יזרוק שוב אלא שאם שחטו שאין תקנה אח"כ אם נפסול את השחיטה, אך קשה שא"כ החידוש הוא שמחשבה פוסלת הרי כבר שנינו לקמן לפיכך הן פוסלים במחשבה ויש לומר שהחידוש הוא שמקבלה והלאה מחשבה לא פוסלת כמו שאמר רבא, ויש להוכיח ממה ששנינו לקמן שאם חשב לתת את הניתנים למעלה למטה או את הניתנים למטה למעלה, מיד כשר

דף כז ואם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואם חשב עליו חוץ לזמנו פסול ויש בו כרת ואם חשב לזרוק את הזריקה שלא במקומה למחר פסול ואם חזר וחשב חוץ לזמנו או חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, ואם נאמר ששלא במקומו זה כמקומו מדוע בחוץ לזמנו לא נעשה פיגול לחייב כרת, ומר זוטרא מבאר שרק זריקה שמתירה את הבשר לאכילה מביאה לידי פיגול וזריקה שאינה מתירה את הבשר באכילה אינה מביאה לידי פיגול, אמר לו אביי אם אתה לומד את זה מהפסוק ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמי פיגול יהיה שרק מי שפיגולו גרם לו ולא מי שאיסור דבר אחר גרם לו א"כ גם לא יפסול, מבאר ר"נ בר יצחק שזה פוסל לכל הפחות כמו מחשבה להניח וכו' יהודה שפסל במחשבה להניח את דמו.

ר"ל סובר ששלא במקומו פסול לגמרי והבעלים לא התכפרו ושלא במקומו כמקומו ומה שמשמע בפסוק שהבעלים התכפרו זה כשנתן את הדם בשתיקה אך אם נתן באמירה פסול, והקשו על כך כמו לעיל עד שר"נ בר יצחק העמיד במחשבת הנחת הדם וכו' יהודה, ור' יוחנן אומר שגם במשנה לקמן מדובר שנתן בשתיקה ושלא במקומו אינו כמקומו והמשנה אצלינו דברה כשלא נשאר דם הנפש ולקמן מדובר שנשאר דם הנפש, אך קשה ממה ששנינו שפסול ואין בו כרת וזה מוכן רק לר"ל שצריך לחדש שאין בו כרת כיון שאינו מתיר בשר באכילה אך לר' יוחנן שהפסוק הוא מצד שזה לא במקומו א"כ פשוט שאין בו כרת, ולדעת שמואל יש לבאר שאם נתן במחשבת פיגול פסול ואין בו כרת, ויש להקשות לדעת ר' יוחנן שאם שלא במקומו אינו כמקומו א"כ מדוע שלא יהיה בזה הדין כמו נשפך מדמו על הרצפה שיכול לאספו, ויש לומר שר' יוחנן סובר כמו השיטה שאין לאספו כמו שאמר רב יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שלכו"ע

הניתן למעלה שנתן למטה או הניתן למטה שנתן למעלה שלא כמצותו לא יאספנו ונחלקו התנאים שניתנים למטה שנתנם למעלה או הניתנים למטה שנתנם למעלה שלר' יוסי לא יאסוף ולר"ש יאסוף **עמוד ב** ומשנתנו פסלה שלא יאספנו, רב חסדא אמר בשם אבימי שלכו"ע הניתנים למטה שנתנם למעלה לא יאספנו וק"ו מה שניתן למעלה שנתנו למטה למרות שהדמים העליונים ממילא באים למטה, ונחלקו בניתנים בפנים שנתנם בחוץ או הניתנים בחוץ שנתנם בפנים שלר' יוסי יאספנו ולר"ש לא יאספנו, ור"נ בר יצחק מביא ראיה ממה ששנינו בכרייתא שר' יהודה למד מהפסוק זאת היא העולה שזה ג' מיעוטים פרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלתה תרד, ור"ש למד שכשכתוב עולה לכאורה זה רק כשרה, ואם נשחטה בלילה ושנשפך דמה או שיצא מחוץ לקלעים ולן יוצא וטמא ושנשחט על מנת חוץ למקומו וחזר לזמנו ושקבלו פסולים או זרקו את דמה וניתנים למטה שנתנם למעלה או ניתנים למעלה שנתנם למטה וניתנים בפנים שנתן בחוץ או ניתנים בחוץ שנתן בפנים, ופסח וחטאת ששחטם שלא לשמם ויש לרבות מהפסוק זאת תורת העולה שריבה תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו, ואין לרבות רובע נרבע מוקצה נעבד אתנן ומחיר וכלאים וטריפה ויוצא דופן שכתוב זאת, ועדיף לרבות מי שנפסל בקודש ולא מה שלא נפסל בקודש אלא קודם לכן, וכתוב בר"ש ניתנים למטה שנתנם למעלה או ניתנים למטה שנתנם למעלה ור' יהודה לא חלק א"כ משמע שקלטו המזבח ומוכח שלא יאספנו.

ר"א אומר שמזבח פנימי מקדש פסולים, ויש להקשות ששנינו את זה בכרייתא שניתנים בחוץ שנתנם בפנים שלא ירדו, יש לומר שמשם היינו לומדים רק דם שראוי למזבח פנימי אך קומץ שאינו ראוי לו הוא לא יקדש, קמ"ל שהוא מקדשו, ויש להקשות ששנינו שאם עלתה קטורת זרה במזבח החיצון תרד שאין לך קידוש פסולים אלא חיצון בראוי לו ויש לדייק שפנימי גם לא יקדש באין ראוי לו, ויש לדחות שפנימי מקדש בין בראוי לו ובין באינו ראוי לו כיוון שהוא כלי שרת אך חיצון שהוא בנין אבנים הוא כמו רצפה ולכן לא יקדש את הקטורת.

משנה מי ששחט זבח על מנת לזרוק דמו או מקצת דמו בחוץ, או שחשב להקטיר אמוריו או מקצתם בחוץ, לאכול מבשרו או כזית מבשרו בחוץ, או לאכול כזית מעור האליה בחוץ פסול ואין בו כרת, אך אם חשב על מנת לזרוק דמו או מקצת דמו למחר, או להקטיר אמוריו או מקצת אמוריו למחר או לאכול מבשרו או כזית מבשרו למחר או לאכול כזית מעור האליה למחר הוא פיגול וחייבים עליו כרת.